

Kulturdepartementet

103 33 Stockholm

Diarienummer Ku2024/00415

Remissyttrande över Ett digitalt utvecklingsstöd till vissa tidskrifter (Ds 2024:4).

Sveriges Tidskrifter är landets största branschorganisation inom medieområdet och representerar ca 370 tryckta och digitala konsument-, fack-, organisations- och kulturtidskrifter. Tidskriftsbranschen omsätter årligen 6,6 miljarder kronor och Sveriges Tidskrifters medlemmar representerar cirka två tredjedelar av denna omsättning.

Sveriges Tidskrifter har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter avseende den ovan nämnda utredningen och ber att få anföra följande.

Sammanfattning

Sveriges Tidskrifter välkomnar utredarens förslag om ett stöd till vissa tidskrifter för att skapa förutsättningar för anpassning till nya digitala marknadsförutsättningar. Dock har det föreslagna stödet så många begränsningar att det riskerar att bli ett slag i luften som inte uppfyller syftet. Sveriges Tidskrifters förslag till förbättringar redovisats i remissvaret nedan.

- Sveriges Tidskrifter tillstyrker utredningens förslag om ett digitalt utvecklingsstöd till vissa tidskrifter.
- Sveriges Tidskrifter vill framhålla att förutsättningarna för stöd är alltför snäva och att en mycket liten del av tidskrifterna kommer att kunna tillgodogöra sig stödet.
- Sveriges Tidskrifter avstyrker kriterierna om bredd i ämnesområden och perspektiv. Stöd ska kunna ges även till nischade samhälls- och nyhetstidskrifter.
- Sveriges Tidskrifter anser att kriteriet om allmän tillgänglighet inte påverkar organisationstidskrifternas möjlighet att erhålla stöd i de fall en organisationstidskrift är tillgänglig för andra än medlemmar och uppfyller övriga kriterier.
- Sveriges Tidskrifter tillstyrker demokratikravet.
- Sveriges Tidskrifter tillstyrker förslaget om krav på ansvarig utgivare och regelbunden utgivning.
- Sveriges Tidskrifter avstyrker förslaget att stöd inte får lämnas till en insats som har inletts innan en ansökan om stöd getts in.

- Sveriges Tidskrifter avstyrker förslaget om att stöd får lämnas för högst 50 procent av kostnaden för en insats.
- Sveriges Tidskrifter tillstyrker att tidskriften ska utkomma med fyra nummer per år samt att även helt digitala tidskrifter ska kunna få stöd.
- Sveriges Tidskrifter tillstyrker att ansökan om utvecklingsstöd ska prövas av mediestödsnämnden vid Mediemyndigheten.

Allmänt

Sveriges Tidskrifter välkomnar utredningens slutsatser att det finns ett behov av ett stöd till tidskrifter för att skapa förutsättningar för anpassning till nya digitala marknadsförutsättningar. Tidskrifternas fördjupande samhälls- och nyhetsjournalistik är utan tvekan av väsentlig betydelse för demokratin. Även om den nu aktuella punktinsatsen är bra, lämnar den mycket kvar att önska och behovet av ett mer långsiktigt och hållbart ordinarie mediestöd till tidskrifter kvarstår. Det mediestöd som finns idag, och som är resultatet av Ds 2022:14, bör vid nästa översyn göras om för att inkludera även samhälls- och nyhetstidskrifter. Annars konserveras en ålderdomlig indelning av medier som snedvrider konkurrensen.

Förutsättningar för utvecklingsstödet - tidskrifter med fördjupande samhälls- och nyhetsjournalistik

Utredarens uppdrag har varit att bedöma behovet av ett tidsbegränsat stöd till allmänt tillgängliga tidskrifter som bedriver fördjupande samhälls- och nyhetsjournalistik, i syfte att skapa förutsättningar för deras anpassning till nya digitala marknadsförutsättningar och för att uppnå en hållbar digital affärsmodell. I utredarens uppdrag ligger även att definiera vad som kännetecknar tidskrifter som bedriver fördjupande samhälls- och nyhetsjournalistik.

Vad specifikt gäller definitionen av begreppet fördjupande samhälls- och nyhetsjournalistik har utredaren landat vid att detta är tidskrifter som behandlar aktuella samhällsfrågor inom politik, ekonomi, kultur och samhällsliv på ett fördjupande sätt och som i sitt redaktionella innehåll ger uttryck för ett brett utbud av ämnen och perspektiv.

Utredarens syn på vad en tidskrift som bedriver fördjupande samhälls- och nyhetsjournalistik är kan sammanfattas enligt följande:

1. Behandlar aktuella samhällspolitiska frågor på ett fördjupande sätt,
2. Har viss bredd i ämnesområden och perspektiv och inte är inriktad på avgränsade intresseområden eller delar av samhället samt
3. Inte riktar sig till en sluten grupp utan är allmänt tillgänglig.

Enligt Sveriges Tidskrifter uppfattning riskerar denna snäva avgränsning att stänga ute många tidskrifter som är i stort behov av det aktuella stödet. Särskilt problematiskt är kravet på bredd i ämnesområden. Begränsningarna gör att stödet riskerar att bli ett slag i luften.

Gemensamt för många tidskrifter är att de bedriver fördjupande samhälls- och nyhetsjournalistik i den meningen att de behandlar aktuella samhällsfrågor inom sina respektive ämnesområden på ett fördjupande sätt.

Några av tidskrifterna såsom exempelvis facktidskrifter och medlemstidskrifter erbjuder genom sin specialisering och kunskap inom ett visst område fördjupande reportage eller granskningar som andra medier inte har intresse eller resurser för att behandla.

Sammantaget spelar tidskrifterna en mycket viktig roll för mediemångfalden och har en viktig funktion att journalistiskt täcka de "vita ämnesfläckar" som i allt större utsträckning breder ut sig inom den fördjupande samhälls- och nyhetsjournalistiken.

Begreppet samhällsjournalistik

Utredningen har valt en snäv tolkning av begreppet samhällsjournalistik, innefattande journalistik med inriktning på bredare samhälls- eller samhällspolitiska frågor inom ämnen som politik, ekonomi, kultur och samhällsliv och som är föremål för en politisk debatt i samhället. Utredningen menar att stöd för en sådan snävare tolkning finns i uppdragets beskrivning av samhälls- och nyhetsjournalistikens betydelse för demokratin, se avsnitt 4.2.1.

Vad specifikt gäller begreppet samhällsliv anser Sveriges Tidskrifter att detta inbegriper frågor som rör exempelvis hälso- och sjukvård eller skola samt mer specifika sakområden som exempelvis arbetsmiljö, bostadsfrågor, konsumentvägledning och teknologi. Dessa frågor är viktiga i såväl den politiska debatten som den bredare samhällsdebatten och bör därför rymmas inom begreppet samhällsjournalistik. Tidskrifter med sådan inriktning bör därför kunna bli föremål för stöd.

Bredd vs nischad journalistik

Sveriges tidskrifter anser att så kallade nischtidsskrifter intar en mycket viktig roll inom samhälls- och nyhetsjournalistiken. Själva nischningen är vad som utmärker tidskriftsjournalistiken och vi ställer oss frågande till utredarens förslag om att viss bredd ska krävas för att kunna söka det nya omställningsstödet. Det är viktigt att olika tidskrifter kan anlägga olika perspektiv. Sveriges Tidskrifter ifrågasätter därför utredarens slutsats att stödberättigade tidskrifter måste ha en viss bredd i ämnesområden och perspektiv. Snarare kompletterar det journalistiska djupet den bredd som återfinns i dagspressen. Både dagspress och tidskrifter är således av stor vikt för demokratin oavsett i vilken form journalistiken publiceras och distribueras. Sveriges Tidskrifter tvingas konstatera att utredningens förslag om krav på bredd i ämnen innebär att utrymmet för att ge stöd till tidskrifter kraftigt begränsas. Sveriges Tidskrifter **avstyrker** därför förslaget rörande viss bredd som krav för stöd.

Kravet på allmän tillgänglighet

Ytterligare förutsättningar för stöd är att tidskriften ska vara allmänt tillgänglig. En tidskrift får inte rikta sig till en sluten grupp. Utredaren framhåller att en publikation ska vara ett resultat av redaktionellt arbete och vara tillgänglig genom prenumeration,

lösnummerförsäljning eller motsvarande. Det är vidare enligt utredaren av vikt att tidskriften i sitt publicistiska innehåll har en inriktning som inte är begränsad till en särskild målgrupp utan i huvudsak riktar sig till en bredare publik.

En utmaning är att begreppet allmänt tillgänglig är ottydligt definierat i utredningen. Det skapar onödigt osäkerhet kring vilka tidskrifter som kan söka stödet. Sveriges Tidskrifter tolkar begreppet som att alla fördjupande samhälls- och nyhetstidskrifter som är tillgängliga för allmänheten genom exempelvis prenumeration eller på annat sätt, ska kunna söka stödet.

Utredningens skrivning kan ge intrycket att utredarens avsikt är att exkludera den s k organisationspressen. Många organisationsutgivna tidskrifter är dock tillgängliga – såväl via prenumeration på papperstidningen som digitalt – även för de som inte är medlemmar i organisationen. Organisationspressen står för mycket av den fördjupande samhällsjournalistiken i Sverige. I det fall en organisationstidskrift är tillgänglig för andra än medlemmar och uppfyller övriga kriterier, bör den få möjlighet att söka stödet.

Förslag till bättre/rimligare avgränsningar för stöd

I Sverige finns ca 4000 tidskrifter. Sveriges Tidskrifter har viss förståelse om utredaren ryggar för scenariot att en alltför stor del av dessa skulle söka stöd. En rimlig avgränsning är därför berättigad, Sveriges Tidskrifter är inte av uppfattningen att alla landets tidskrifter ska få tillgång till det nya omställningsstödet. Men med de begränsningar utredningen föreslagit kommer en försvinnande liten del tidskrifter komma i åtnjutande av det nya digitala omställningsstödet. Sveriges Tidskrifter föreslår delvis andra kriterier, och att en stödberättigad tidskrift ska uppfylla följande kriterier:

- Behandla samhällspolitiska frågor på ett fördjupande sätt.
- Ha redaktionella kostnader **motsvarande två heltidsanställda** på minimilönen enligt Svenska Journalistförbundets kollektivavtal (kostnaderna kan även bestå av frilanskostnader).
- Ges ut av separat juridisk person som huvudsakligen sysslar med medieverksamhet och har ett fristående granskande uppdrag med det ansvariga utgivarskapet på redaktionen.
- Vara allmänt tillgänglig och ha ett innehåll som på ett tydligt sätt vänder sig till allmänheten samt vara av samhällsintresse.
- Stödberättigade tidskrifter bör ha haft verksamhet senast den 1 januari under det år som föregår det år för vilket projektbidrag sökes

Med välavvägda och konkreta kriterier för vilka tidskrifter som kan komma i fråga för stödet, kan den av utredningen föreslagna definitionen – och då specifikt kravet på bredd i ämnesområden och perspektiv – ändras. Tydliga kriterier är ett mer effektivt och rättssäkert sätt att skapa begränsningar av vilka som kan komma i fråga för stödet.

Prövningar enligt dessa kriterier får ytterst göras av Mediemyndigheten.

Övriga förutsättningar för stöd

Sveriges Tidskrifter **tillstyrker** kravet att tidskrifterna i sin publicistiska verksamhet inte väsentligen verkar mot grunderna för det demokratiska styrelseskicket. Sveriges Tidskrifters inställning här har tidigare kommit till uttryck i andra yttranden, se exempelvis remissyttrandet avseende (Ds 2022:14), Dnr Ku2022/01230.

Sveriges Tidskrifter **tillstyrker** även kriteriet gällande krav på ansvarig utgivare och regelbunden utgivning under eget namn med minst fyra nummer eller motsvarande per år, att tidskriften ska ha utgivits under minst tre år, samt att även helt digitala tidskrifter kan få stöd.

Enligt Sveriges Tidskrifter förefaller det även rimligt att aktuell tidskrift har en genomarbetad plan för en digital marknadsanpassning samt naturligtvis att det finns ett behov av ekonomiskt stöd för att genomföra utvecklingsarbetet.

När det gäller kravet på en ekonomisk plan samt att tidskrifterna ska kunna uppvisa långsiktiga ekonomiska förutsättningar för att bedriva sin verksamhet på affärsmissiga grunder vill Sveriges Tidskrifter framhålla att detta krav riskerar att skapa en tröskel för tidskrifter som verkligen är i behov av ett stöd för sin digitala omställning. Det ska räcka att ha en väl genomarbetad plan för sin digitalisering (se nedan).

Stödberättigade insatser

Sveriges Tidskrifter **tillstyrker** att utvecklingsstöd får lämnas till konkreta och väl avgränsade utvecklingsinsatser som syftar till en anpassning till nya digitala marknadsförutsättningar och utveckling av hållbara digitala affärsmodeller. Det förefaller vidare rimligt att stöd lämnas i form av projektbidrag under en avgränsad tidsperiod.

Sveriges Tidskrifter **avstyrker** kravet att stöd inte får lämnas till en insats som har inletts innan en ansökan om stöd getts in. De flesta tidskrifter har inletts sin digitaliseringsresa som innebär ett ständigt pågående utvecklingsarbete. Så länge kravet om en genomarbetad digitaliseringsplan är uppfyllt ska det inte spela någon roll var i denna plan man befinner sig, utan stöd ska kunna ges för att kunna fullfölja de väl dokumenterade planerna. Utredarens föreslagna begränsningar i denna del riskerar att slå undan benen för detta arbete. Utredarens krav förefaller därtill ogenomtänkt och kan till och med komma att medföra en risk för passivitet hos tidskrifter som kan komma att fördröja det digitala omställningsarbetet i avvaktan på besked om stöd.

Sveriges Tidskrifter **avstyrker** förslaget om att stöd får lämnas för högst 50 procent av kostnaden för en insats. Siffran är lågt tilltagen i förhållande till en bransch som redan är hårt prövad. Sveriges Tidskrifter anser att 75 procent är en såväl rimlig som nödvändig siffra.

Ansökan och ärendenas handläggning

Sveriges Tidskrifter **tillstyrker** att ansökan om utvecklingsstöd ska prövas av mediestödsnämnden vid Mediemyndigheten. Här vill dock Sveriges Tidskrifter gärna påpeka att ansökningsförfarandet bör göras på ett administrativt mindre betungande sätt i jämförelse med ansökningar av det tidigare utvecklings- och innovationsstödet som av många sökande har upplevts som komplicerat.

Sveriges Tidskrifter anser att det måste finnas en möjlighet att överklaga ett beslut från Mediemyndigheten.

Stockholm den 15 augusti 2024

Sveriges Tidskrifter

Kerstin Neld, VD

Tobias Ertell, Jurist